

Határokon átnyúló polgári jogviták: határokon átnyúló ügyek kezelésének elősegítése

Képzés igazságügyi alkalmazottak részére

120DT18

Támogatta az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Igazságügyi Programja.

Ez a kiadvány az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Igazságügyi Programjának pénzügyi támogatásával készült. A képzés tartalma kizárólag a szerző nézeteit tükrözi, és azért kizárólagos felelősséget vállal. Az Európai Bizottság nem vállal felelősséget a képzésen felmerülő információk felhasználásáért.

Bizonyítás

Esettanulmányok¹

Prof. Dr. Stefan Huber, LL.M., University of Tübingen

¹ A "Határokon átnyúló polgári jogviták: határokon átnyúló ügyek kezelésének elősegítése. Képzés igazságügyi alkalmazottak részére" projekt keretein belül került megvalósításra, a támogatási megállapodás száma: 806998.

Bizonyítás

Tartalomjegyzék

I.	Kezdőpont.....	3
II.	Esettanulmány: szakértő	3
III.	Esettanulmány: tanúmeghallgatás	3
IV.	Esettanulmány: okirati bizonyítás	4
B.	Módszertani útmutató	5
I.	Koncepció és fő témák.....	5
II.	Munkacsoportok és a szeminárium felépítése	5
III.	További segédanyagok	6
IV.	Új fejlemények	6
C.	Megoldások.....	7
I.	Kezdőpont.....	7
II.	Esettanulmány: szakértő	8
III.	Esettanulmány: tanúmeghallgatás	11
IV.	Esettanulmány: okirati bizonyítás	15
D.	Melléklet.....	17
I.	Kezdőpont.....	17
II.	Esettanulmány: szakértő	17
III.	Esettanulmány: tanúmeghallgatás	17
IV.	Esettanulmány: okirati bizonyítás	19

Bizonyítás

Kérdések

I. Kezdőpont

A képzést szervező állam bírósága három tanút kíván meghallgatni: A-t, B-t és C-t. A Írországbán, B Dániában, C Lengyelországban lakik.

Kérdés: Van olyan határokon átnyúló eszköz, amely jelen esetben segítségül szolgálhat?

Megjegyzés az oktatóknak: Ha a képzést Dániában, Írországbán vagy Lengyelországban tartják, akkor a kezdőpontot egy másik tagállamba kell elhelyezni

II. Esettanulmány: szakértő

Az 1. számú tagállam bírósága szakértőt rendelt ki, akinek a szakvéleménye elkészítéséhez meg kell vizsgálnia egy, a 2. számú tagállamban található építkezést.

Kérdés 1: Köteles a bíróság alkalmazni a bizonyítási rendeletet?

Kérdés 2: Hogy kell eljárnia a bíróságnak akkor, ha a megtekinteni kívánt építkezés tulajdonosa nem hajlandó együttműködni?

III. Esettanulmány: tanú meghallgatás

Az 1. számú tagállam bírósága tanúként akarja meghallgatni Mr. Y-t, aki a 2. számú tagállamban lakik.

Kérdés 1: Hogyan jár el a bíróság? Vitassák meg, hogy mi alapján döntenének?

Kérdés 2: Mivel Mr. Y. nem hajlandó együttműködni, az 1. számú tagállam bírósága megkeresi a 2. számú tagállam bíróságát azért, hogy a tanút a bizonyítási rendeletnek megfelelően hallgassa meg. A megkeresett bíróság a 2. számú tagállam eljárásjogának megfelelően kéri a tanú költségeinek megtérítését. Köteles-e a megkereső bíróság ezt a költséget megfizetni, és ha igen, akkor előlegezéssel, vagy csak az eljárás későbbi szakaszában köteles azt utólag megtéríteni?

Kérdés 3: A 2. számú tagállamban található megkeresett bíróság előtt Mr. Y. az 1. számú tagállam joga szerinti vallomás megtagadási jogra hivatkozik, ám a 2. számú tagállam joga ezt a megtagadási okot nem ismeri. Hogyan kell eljárnia a megkeresett bíróságnak?

Bizonyítás

Kérdés 4: Végül kiderül, hogy a vallomásmegtagadás joga az 1. számú tagállam joga szerint sem illeti meg Mr. Y-t. A tanúkihallgatás menete a két tagállamban jelentősen eltérő. Az 1. számú tagállam joga szerinti tanúkihallgatási gyakorlatnak lehet hatása Mr. Y. 2. számú tagállamban történő kihallgatására?

Kérdés 5: Az 1. számú tagállam hivatalos nyelve más, mint a 2. számú tagállamé. Mi ennek a következménye?

IV. Esettanulmány: okirati bizonyítás

Az 1. számú tagállam bírósága okirati bizonyítást rendel el. Az okirati bizonyítékok Ms. A-nál vannak, aki az eljárásban nem vesz részt félként. Ms. A a 2. számú tagállamban lakik, és nem hajlandó együttműködni.

Kérdés 1: Hogyan jár el ilyenkor a bíróság?

Kérdés 2: Ms. A az 1. számú tagállam eljárásjogára hivatkozva megtagadja az okirati bizonyíték szolgáltatását. Van ennek bármi jelentősége?

Kérdés 3: Mi történik akkor, ha a kért okirati bizonyíték nem papír alapú, hanem elektronikus okirat?

B. Módszertani útmutató

I. Koncepció és fő témák

A képzési segédanyag célja, hogy a tagállamok bíróságainak dolgozói megismerjék a külföldi bizonyításfelvételre vonatkozó európai szabályozást. A legfontosabb témák az alábbiak:

1. Tanács a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló 1206/2001/EK rendelet (2001. május 28.) alkalmazhatósága. (bizonyítási rendelet)
2. A bizonyításirendelet általános felépítése.
3. A bizonyítási rendelet és a tagállami eljárásjogi szabályok viszonya.
4. A bizonyítási rendelet rugalmassága – a határon túli bizonyításfelvétel különböző módszerei.
5. Harmadik személyek érdekeinek védelme.
6. Költségek.
7. Adminisztratív részletek: Hogyan jár el a bíróság egyes esetekben? Hol érhetőek el a megkereséshez vagy a megkeresésre adott válaszhoz használatos elektronikus űrlapok? Milyen nyelvet kell használni? Hol található meg az a szerv, amelyhez a megkeresést intézni kell?

II. Munkacsoportok és a szeminárium felépítése

Az oktatás kezdetén a résztvevőknek körülbelül 10 percük van arra, hogy egyénileg megoldják a kezdőpont jogesetet. Ezt követően az előadó nagy vonalakban bemutatja a bizonyítási rendeletet és elmondja a nyitó jogeset helyes megoldását (körülbelül 30 perc). Ezután a csoport közösen megvitatja a szakértőről szóló esettanulmányt. Az esettanulmánnyal kapcsolatos két kérdés megválaszolását követően az előadó bemutatja az integrált interaktív gyakorlatokat (lásd a 9. oldalon). A gyakorlatok közös megoldásának előnye, hogy csak egyetlen, internetkapcsolattal rendelkező eszköz kell hozzá – természetesen előnyösebb, ha a szervező több eszközt is tud biztosítani a résztvevőknek. Az első esettanulmányra körülbelül 75 percet kell szánni a feladatok megoldásával és megbeszélésével együtt. Ezt követően ajánlatos egy rövid szünetet tartani. A fennmaradó esettanulmányok megoldásához (tanúmeghallgatás és okirati bizonyítás) a csoportot 6-8 résztvevőből álló kisebb csoportokra kell osztani. A csoportoknak 60 percük van a gyakorlatokra és a kérdések megválaszolására. A megoldásokat és a fennmaradó kérdéseket közösen kell átbeszélni (körülbelül 45 perc terjedelemben).

Bizonyítás

III. További segédanyagok

A tapasztalatok szerint előnyös az esetek megoldását PowerPoint prezentáció formájában összefoglalni, felhívni a résztvevők figyelmét a gyakorlati útmutató elolvasására, ami a https://e-justice.europa.eu/content_taking_of_evidence-76-en.do, linken érhető el, és a résztvevőknek további anyagokat ajánlani a gyakorlat nyelvén.

A résztvevőknek hozzáférést kell biztosítani a bizonyításvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelethez. A tapasztalatok szerint így azok a résztvevők, akik még nem ismerik a rendeletet, sokkal gyorsabban átlátják és megértik azt, ha nyomtatott példányt kapnak belőle.

IV. Új fejlemények

2018 májusában az Európai Bizottság javaslatot terjesztett elő a rendelet módosítására (Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a bizonyításvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet módosításáról, COM(2018) 378)². A javaslat a rendelet jellegét és szerkezetét nem változtatja meg, inkább az új technológiák bevezetésére koncentrál, így a megkereső és a megkeresett bíróság közötti kommunikációra, és a 17. cikk értelmében a közvetlen bizonyításvételhez videokonferencia alkalmazására. Az Európai Parlamentben a javaslat első olvasatára 2019. február 19-én kerítenek sort.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018PC0378>.

C. Megoldások

I. Kezdőpont

A bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendeletet (bizonyítási rendeletet) a határon túli bizonyításfelvétel megkönnyítésére és ezzel a polgári és kereskedelmi ügyek intézésének hatékonyabbá tételére szánták. A rendelet 1. cikke annak hatályát a tagállamok (kivéve Dánia) közötti határon túli bizonyításfelvételre szűkíti le. A (22) preambulumbekzdés ezt a következőképpen indokolja: „Dánia, az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban e rendelet elfogadásában nem vesz részt, ezért e rendelet nem kötelezi, alkalmazása rá nem vonatkozik.”³ A polgári ügyekben történő együttműködés megvalósítására ezért Dánia és az Unió külön megállapodásokat kötött más eszközök tekintetében, hogy biztosítsák azok alkalmazhatóságát Dánia és más tagállamok között. A polgári ügyekben történő együttműködés példája a kézbesítési rendelet (lásd a kézbesítési rendelettel kapcsolatos esettanulmányokat). A bizonyítási rendelettel kapcsolatban azonban ilyen megállapodás nem született.

Írország helyzetét a (21) preambulumbekzdés tisztázza: „Az Egyesült Királyság és Írország, az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban, értesítésben fejezte ki részvételi szándékát e rendelet elfogadásában és alkalmazásában.”⁴

A többi tagállamra az általánostól eltérő szabályok nem vonatkoznak. Az EUMSZ 81. cikke alapján az európai jogalkotó által elfogadott rendelet mindegyiket kötelezi. Így a továbbiakban a “tagállam” kifejezés alatt a bizonyításfelvételről szóló rendelet 1. cikk (3) bekezdésének megfelelően Dánia kivételével az Európai Unió összes tagállamát érteni kell. Dánia azonban szerződő állam a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételről szóló, Hágában, 1970. március 18. napján kelt Egyezményben.⁵ Ha a másik érintett tagállam is részes állam az Egyezményben, akkor az Egyezmény alapján a határon túli bizonyításfelvétel lefolytatható.

Megjegyzés az oktatóknak: A résztvevők nézzenek utána, hogy a szeminárium helyszínéül szolgáló tagállam szerződő állam-e a bizonyításfelvételről szóló Hágai Egyezménynek.

³ Lásd Amszterdami Szerződés, 101. oldal (https://europa.eu/european-union/law/treaties_hu); a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv rendelkezései alapján Dánia nem részese az igazságügyi együttműködésnek polgári és kereskedelmi ügyekben. Dánia Lisszaboni Szerződést követő helyzetéről lásd az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 22. jegyzőkönyvét: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FPRO%2F22>.

⁴ A jegyzőkönyv alapján Írország az egyes Uniói jogszabályoknak egyoldalúan alávetheti magát.

⁵ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/specialised-sections/evidence>.

Bizonyítás

Ezzel kapcsolatos információ a <https://www.hcch.net/de/instruments/conventions/status-table/print/?cid=82> linken érhető el.

Ha a szeminárium helyszínénél szolgáló tagállam szerződő állama a Hágai Egyezmények, a jelen ügyben a bíróság alkalmazhatja azt a Dániában élő tanú meghallgatásának lebonyolítására.

II. Esettanulmány: szakértő

Kérdés 1: A bizonyításfelvételi rendelet [1206/2001 EK rendelet] 17. cikk (3) bekezdése foglalkozik a szakértő tanú kérdésével. Felmerül a kérdés, az 1. Tagállam bíróságának e rendelkezéssel összhangban kell-e eljárnia, avagy a bíróságnak lehetősége van-e eljárnia a saját nemzeti eljárási rendje alapján is. Más szavakkal: a bizonyításfelvételi rendelet olyan határokon átnyúló eszköz, amely kizárólagos jellegű, vagy inkább kiegészítő jellegű eszköz, amelyet akkor használhatnak a bíróságok, ha azt az adott ügyben hasznosnak találják? Az Európai Bíróság döntése értelmében a bizonyításfelvételi rendelet nem rendelkezik kizárólagos jelleggel:

CJEU Case C-332/11, Prorail, EU:C:2013:87

„[A] rendelet nem szűkíti le a más tagállamokban található bizonyítékok megszerzésének lehetőségeit, hanem e lehetőségek növelésére törekszik ezen a területen a bíróságok közötti együttműködés javításával. Ezeknek a célkitűzéseknek nem felel meg az 1206/2001 rendelet 1. cikke (1) bekezdése b) pontjának és 17. cikkének olyan értelmezése, amely szerint a tagállami bíróság egy másik tagállamban közvetlenül lefolytatandó összes szakértői vizsgálat esetén az e cikkek szerinti bizonyításfelvételi mód szerint lenne köteles eljárni. Bizonyos körülmények között ugyanis az ilyen vizsgálatot elrendelő bíróság számára egyszerűbbnek, hatékonyabbnak és gyorsabbnak bizonyulhat az ilyen bizonyításfelvételt az említett rendelet alkalmazása nélkül lefolytatni. [...] Az 1206/2001 rendelet a határon átnyúló bizonyításfelvételt nem kimerítően szabályozza, hanem az csak az ilyen bizonyításfelvétel megkönnyítésére irányul, lehetővé téve az ugyanezen célra irányuló más eszközök igénybevételét is. [...] A fentiekből az következik, hogy az a nemzeti bíróság, amely egy másik tagállam területén elvégzendő szakértői vizsgálatot kíván elrendelni, nem feltétlenül köteles az 1206/2001 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 17. cikke szerinti bizonyításfelvételi módot alkalmazni.”

Ebből a döntésből az következik, hogy a nemzeti bíróságok választhatnak a bizonyítási rendelet szerinti kérelem és a nemzeti jog szerinti eljárás között. Az utóbbi esetben a bíróságoknak természetesen tiszteletben kell tartaniuk a más államok szuverenitáshoz fűződő érdekét. Azt a kérdést, hogy a szuverenitáshoz fűződő érdek érintett-e, a bizonyításfelvételi rendelet nem rendezi, ennek tisztázása a nemzetközi közjogra tartozik. Széles körben elfogadott, hogy az építési területnek a szakértői vélemény elkészítéséhez

Bizonyítás

szükséges megvizsgálása nem ellentétes a szuverenitáshoz fűződő érdekekkel, amennyiben az építkezési terület tulajdonosa együttműködik a vizsgálat lefolytatásában. Kétség esetén azonban a nemzeti bíróságoknak a bizonyításfelvételi rendelet szerinti kérelmet kellene választaniuk a tagállamok közötti feszültség elkerülése érdekében.

Megjegyzés az oktatóknak: A résztvevőknek vitassák meg, mely kérdésekből fakadhat szuverenitással kapcsolatos konfliktus.

Kérdés 2: Ha az építkezési terület tulajdonosa nem vesz részt félként az eljárásban, és nem hajlandó együttműködni, kényszerítő intézkedések alkalmazása szükséges. Mivel az 1. számú tagállam államhatalma a saját területére korlátozódik, az 1. számú tagállam bíróságának kérelmet kell megfogalmaznia a bizonyítási rendeletnek megfelelően annak érdekében, hogy szakvéleményt szerezzen be az építkezési területről. A bizonyítási rendelet két lehetőséget határoz meg: (1) A 17. cikk szerinti közvetlen bizonyításfelvétel iránt kérelmet, valamint (2) A 10. és azt követő cikkek szerinti megkeresett bíróság előtti bizonyításfelvételi kérelmet. A két lehetőség közötti különbség az alábbi: az első esetben a megkereső bíróság maga folytatja le a bizonyításfelvételt külföldön, azaz a bíróság a 2. számú tagállamba utazik vagy technikai eszközöket, mint például videokonferenciát alkalmaz, és a bizonyítást a saját eljárási rendje alapján folytatja le. A másik esetben a 2. számú tagállam megkeresett bíróságának kell felvennie a bizonyítást és megküldenie annak eredményét az 1. számú tagállam megkereső bíróságának. Fontos megjegyezni, hogy a közvetlen bizonyításfelvétel külföldön kizárólag önkéntes alapon lehetséges.

Bizonyítási rendelet 17. cikk (2) bekezdés:

„(2) Közvetlen bizonyításfelvételnek csak akkor van helye, ha önkéntes alapon, kényszerítő intézkedések alkalmazása nélkül foganatosítható.“

Kiegészítő információ:

A bizonyítási rendelet megújított változatában ez a mondat már nem szerepel. (vö. COM(2018) 378).

E tekintetben a Hágai Bizonyítási Egyezmény még nagyvonalúbb.⁶ Ezen egyezmény értelmében az a hatóság, amely a másik szerződő államban lefolytatandó közvetlen bizonyításfelvételt választja, ennek az államnak a kényszerítő intézkedéseit veheti igénybe, ha ezen állam a Hágai Bizonyítási Egyezmény 18. cikke szerinti nyilatkozatot megtette. Minden más esetben, ha kényszerítő intézkedésekre van szükség, a jogvitát elbíráló bíróságoknak indítványozniuk kell a 2. számú tagállam illetékes bíróságán a bizonyítás felvételét a 2. számú tagállam jogszabályaival összhangban.

⁶ Vö. Hágai Bizonyítási Egyezmény 18. cikke.

Bizonyítás

Megjegyzés az oktatóknak: A Hágai Bizonyítási Egyezmény jelenlegi helyzetéről (a szerződő államokról és a 18. cikk szerinti nyilatkozatokról) információ az alábbi linken érhető el: <https://www.hcch.net/de/instruments/conventions/status-table/print/?cid=82>.

Kiegészítő információ, amelyeket meg kellene adni a résztvevőknek, ha kéri: a 2. számú tagállam nem tett a Hágai Bizonyítási Egyezmény 18. cikke szerinti nyilatkozatot. Ennek fényében, a bizonyítási rendelet 10. cikke szerinti kérelem az egyetlen lehetőség a kényszerítő intézkedések igénybevételére. Ha a jogvitát elbíráló állam bírósága ilyen kérelemmel él, a megkeresett bíróságnak a saját jogszabályai alapján kell lefolytatnia a bizonyításfelvételt, és alkalmaznia kell azokat, a saját joga szerint rendelkezésre álló kényszerítő eszközöket, amelyek szükségesek a megkeresés végrehajtásához.

Feladatok:

(1) (1) Keresse meg azt az illetékes bíróságot, amelynél a kérelmet elő kell terjeszteni, ha az építkezés Németországban, Tübingenben található, irányítószám: 72074

=> Keresse fel az európai e-igazságszolgáltatási portált

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: Amtsgericht Tübingen, Doblerstraße 14, 72074 Tübingen, Németország

Telefon: +49 7071 200-0; Fax: +49 7071 200-2008

Email: Poststelle@agtuebingen.justiz.bwl.de

(2) Keresse meg a kérelemhez megfelelő űrlapot, és töltsse ki az adatokat a megkeresett tübingeni bíróságról; melyik nyelvet kell használni?

=> Olvassa el a bizonyítási rendelet 5. cikkét

=> Keresse fel az európai e-igazságszolgáltatási portált

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: „A” űrlap; 4. pont; Németország csak a német nyelvű megkereséseket fogadja el.

(3) Hogyan kell megküldeni az űrlapot a megkeresett bíróságnak?

=> Olvassa el a bizonyítási rendelet 2. és 6. cikkét

=> Olvassa el a gyakorlati útmutatót, amely itt érhető el:

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

=> Ellenőrizze a 6. cikkel összefüggésben Németország által szolgáltatott információkat

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: Németország postai úton és faxon fogadja a kérelmeket. További információk iránt informálisan telefonon és e-mailben is lehet érdeklődni. A gyakorlati útmutató erre vonatkozó része a 10. oldal 19. pontjában található

Megjegyzés az oktatóknak: Érdekes lehet áttekintést adni a szeminárium országának helyzetéről.

(4) Hogyan reagálhat a megkeresett bíróság?

Bizonyítás

=> Olvassa el a bizonyítási rendelet 7. és 8. cikkét és keresse fel az európai igazságszolgáltatási portált

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

A gyakorlati útmutató vonatkozó részét szintén érdemes elolvasni.

Válasz: A megkeresett bíróság 7 napon belül visszaigazolja a kérelem átvételét a „B” formanyomtatvánnyal, vagy 30 napon belül további információt kér a „C” formanyomtatvánnyal, ha ez a kérelem végrehajtásához szükséges. A megkeresett bíróság a kérelmet 90 napon belül teljesíti, ha nincs szüksége további információra. (Lásd a bizonyítási rendelet 10. cikkét). A gyakorlati útmutató vonatkozó része a 11. oldalon, a 23–31. pontokban található.

III. Esettanulmány: tanú meghallgatás

Kérdés 1: A bíróság kérelmet terjeszthet elő a bizonyítási rendelet alapján, vagy a saját eljárásjogi szabályai alapján jár el a 2. számú tagállam szuverenitásának tiszteletben tartásával. A nemzetközi jog elveivel összeegyeztethető például az, hogy a bíróság megkeresi a 2. számú tagállamban lakó tanút annak érdekében, hogy hajlandó-e megjelenni az 1. számú tagállam bíróságán vallomást tenni.

Lásd az Európai Unió Bíróságának C-170/11. számú döntését a ‘Lippens-ügyben’ (EU:C:2012:540) különösen a tanú meghallgatásra vonatkozóan.

“[Ennélfogva] magától értetődik, hogy bizonyos körülmények között, így különösen ha a tanúként idézett fél hajlandó önként megjelenni, az illetékes bíróság számára egyszerűbbnek, hatékonyabbnak és gyorsabbnak bizonyulhat, ha a tanút a saját nemzeti jogának rendelkezései alapján hallgatja ki ahelyett, hogy az 1206/2001 rendelet szerinti bizonyításfelvételi eszközöket venné igénybe.”

Kevésbé egyértelmű a helyzet a telefonon vagy videokonferencián történő tanú meghallgatások esetén. A tagállamok közötti feszültség elkerülése érdekében érdekesebb a bizonyítási rendelet 17. cikke szerinti kérelmet előterjeszteni. Ennek további előnye, hogy a megkeresett hatóságok ebben az esetben technikai segítséget is nyújtanak, mivel erre a 17. cikk (4) bekezdése alapján kötelesek. Alternatív megoldásként az 1. számú tagállam bírósága kérheti a 2. számú tagállam illetékes bíróságát, hogy hallgassa meg a Y tanút, és küldje meg a tanú meghallgatás eredményét. A bizonyításfi rendelet csak ebben az esetben teszi lehetővé a kényszerítő intézkedések alkalmazását. (Lásd a 13. cikket.)

Összefoglalva: Három módon lehet a határokon átnyúló ügyekben tanú meghallgatást foganatosítani. A módszert a jogvitát elbíró állam jogának és a 2. számú tagállam szuverenitásának figyelembevételével kell meghatározni. Fontos nézőpont lehet, hogy a bíróságnak szükséges-e személyes benyomást szereznie a tanú szavahihetőségének

Bizonyítás

megítélése érdekében; de ahogy korábban említettük, mindez a megkereső bíróság tagállamának jogától függ.

Feladat:

Jelölje meg, hogy milyen formanyomtatványt kell használni a kérelem előterjesztéséhez a 17. cikk szerint. Hol található a megfelelő formanyomtatvány, és milyen nyelven kell ezt kitölteni, ha a tanú Franciaországban, Obernai városában lakik, az irányítószám pedig 67120?

=> Consult the European e-justice portal

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: Az 'I' formanyomtatvány a megfelelő. A megkeresést a központi hatóságnak kell megküldeni:

Ministère de la Justice

Direction des Affaires Civiles et du Sceau

Bureau du droit de l'Union, du droit international privé et de l'entraide civile (BDIP)

13 Place Vendôme

75042, PARIS Cedex 01

Tel.: 00 33 (0)1 44 77 61 05; Fax: 00 33 (0)1 44 77 61 22

E-mail cím: Entraide-civile-internationale@justice.gouv.fr

Franciaország csak francia nyelven fogadja a kérelmeket.

Megjegyzés az oktatóknak: A résztvevők megvitathatják saját nemzeti joguk vonatkozó rendelkezéseit is.

Kérdés 2: A bizonyítási rendelet 18. cikk (1) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy a megkeresett bíróság nem jogosult előzetes vagy utólagos költségtérítésre. Vannak azonban bizonyos kivételek, amelyeket a 18. cikk (2) – (3) bekezdései kimerítően felsorolnak.

Feladat:

Visszatérve az első esetre, van-e bármiféle plusz információ a 18. cikkben, ami a szakértő meghallgatása kapcsán felmerülhet?

=> Olvassa el a bizonyítási rendelet 18. cikk (3) bekezdését.

Nézzze meg a gyakorlati útmutatót is:

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: Ha a kérelem szakértői vélemény beszerzésére irányul, a megkeresett bíróság jogosult költségőleget kérni a kérelem teljesítése előtt. Az ilyen előleg kéréséhez a megkeresett bíróságnak a "C" formanyomtatványt kell használnia. (Lásd a bizonyítási rendelet 8. cikk (1) bekezdését.) Amikor az előleg megérkezik, ezt a megkeresett bíróságnak a D formanyomtatványon kell megerősítenie. (Lásd a bizonyítási rendelet 8. cikk (2) bekezdését.)

Bizonyítás

A gyakorlati útmutató vonatkozó része a 12. oldal 28. pontja alatt található.

Kérdés 3: A bizonyítási rendelet 10. cikk (2) bekezdése alapján a megkeresett bíróság a kérelmet a saját, azaz a 2. számú tagállam jogának megfelelően teljesíti. Ezen jog szerint a Mr. Y által hivatkozott megtagadási ok nem létezik. A vallomástétel megtagadásának jogának vizsgálatakor azonban a bizonyítási rendelet 14. cikk (1) bekezdés b) pontja a megkereső bíróság tagállamának, azaz az 1. számú tagállam jogára is hivatkozik. Tehát, ha Mr. Y. az 1. számú tagállam joga szerinti vallomástétel megtagadási okra hivatkozik, a megkeresett bíróság felveszi a kapcsolatot a megkereső bírósággal annak érdekében, hogy megtudja, a tanú valóban jogosult erre. Igenlő válasz esetén a megkeresett bíróságnak ezt a jogot tiszteletben kell tartania.

Feladat: Ellenőrizze a formanyomtatványt, amit a megkereső bíróságnak kell kitöltenie a bizonyítási rendelet 10. cikke szerint. Milyen információkat kell a megkereső bíróságnak közölnie a saját eljárásjogáról, mikor ilyen megkeresést terjeszt elő?

=> Keresse fel az európai igazságszolgáltatási portált

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: A helyes formanyomtatvány az 'A' formanyomtatvány. A megkereső bíróság a 12.2.7 pontban köteles megjelölni, hogy milyen vallomástétel-megtagadási jogokat ismer a saját eljárásjoga. Mivel azonban nehezen látható előre az összes olyan ok, melyre a tanú hivatkozhat, a megkeresett bíróságnak nem kell ezen információ kimerítő jellegére hagyatkoznia, de meg kell kérdeznie, hogy a tanú által hivatkozott vallomástétel-megtagadási jog, mely nincs megnevezve a 12.2.7. pontban, valóban létezik-e. Ezt a megkeresést a lehető leghatékonyabb, a megkereső bíróság által elfogadott informális úton kell közölni.

Kérdés 4: A bizonyítási rendelet 10. cikk (2) bekezdése alapján a megkeresett bíróság a kérelmet a saját, azaz a 2. számú tagállam jogának megfelelően teljesíti. A megkereső bíróság kérheti azonban, hogy kérelmét az 1. számú tagállam joga szerinti különös eljárás keretében teljesítsék a bizonyítási rendelet 10. cikk (3) bekezdése alapján. A megkeresett bíróság az ilyen igényeket teljesíti, kivéve ha ez nem egyeztethető össze a megkeresett bíróság, azaz a 2. számú tagállam jogával, illetve ha az jelentős gyakorlati akadályba ütközik.

Feladat:

(1) Hogyan terjeszthet elő a megkereső bíróság egy ilyen kérelmet a megkereső állam törvényei által előírt különleges eljárásrend figyelembevételével? Van-e lehetőség arra, hogy a megkereső bíróság aktívan részt vegyen a meghallgatáson videokonferencia útján? Hogyan terjeszthet elő a megkereső bíróság egy ilyen kérelmet? Hogyan biztosíthatja a megkereső bíróság a felek számára a tanúmehallgatás nyomon követését és a kérdezés jogát?

=> Olvassa el a bizonyítási rendelet 10., 11. és 12. cikkét.

Bizonyítás

=> Tekintse meg az európai e-igazságszolgáltatási portált és a gyakorlati útmutatót a következő címen:

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: A megkereső bíróságnak ismertetnie kell az A formanyomtatvány 13. pontja szerinti különös eljárást. A formanyomtatvány 9. pontjában a bíróságnak fel kell tüntetnie, hogy a felek jelen lesznek-e, illetve, hogy részvételüket kéri-e. Végül az A formanyomtatvány 10. pontjában a megkereső bíróság kérheti saját tagjai részvételét. Ha ezt videokonferencia útján kívánja biztosítani, a megkereső bíróságnak ezt a formanyomtatvány 13.1. pontjában kell feltüntetnie

A gyakorlati útmutató vonatkozó része a 13. oldalon található, a 32., 33. pontokban, és a 14. oldalon, a 35-41. pontokban.

A videokonferencia határon átnyúló esetekben történő használatával kapcsolatos további információk a következő címen találhatóak:

https://e-justice.europa.eu/content_general_information-69-en.do.

(2) Van-e helye előzetes költségtérítésnek, vagy a megkereső bíróságnak kell biztosítania a költségek utólagos megtérítését?

=> Olvassa el a Bizonyítékokról szóló rendelet 18. cikkét.

Válasz: A Bizonyítékokról szóló rendelet 18. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy a megkereső bíróság haladéktalanul gondoskodik a különös eljárás betartása és a videokonferencia használata miatt felmerült költségek megtérítéséről, amennyiben a megkeresett bíróság azt kéri. A megkereső bíróság azonban nem köteles a költségeket előlegezni.

A gyakorlati útmutató vonatkozó része a 12. oldalon, a 28. pontban található.

Kérdés 5: Két kérdéskört kell elhatárolni, az első a kérelem nyelve. A bizonyítási rendelet 5. cikke kimondja, hogy a kérelmet a megkeresett bíróság hivatalos nyelvén vagy bármely olyan más nyelven kell megfogalmazni, amelynek elfogadását a megkeresett tagállam jelezte.

Feladat: Milyen nyelven kell előterjeszteni a kérelmet, ha a tanú lakóhelye Svédországban található?

=> Használja az európai e-igazságszolgáltatási portált

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: Svédország a kérelmeket svéd és angol nyelven fogadja el.

Megjegyzés az oktatóknak: Érdekes lehet ezt a gyakorlatot több kisebb csoportban elvégezni különböző országokra vonatkoztatva, például: Finnország (finn, svéd és angol), Németország (német), Lengyelország (lengyel), Portugália (portugál, spanyol), Spanyolország (spanyol, portugál), Svédország (svéd, angol).

Bizonyítás

Másodsor meg kell határozni a tanú meghallgatásának nyelvét. A bizonyítási rendelet erre vonatkozóan nem tartalmaz különös szabályt. A bizonyításról szóló rendelet 10. cikkének (2) bekezdése meghatározza azt az általános alapelvet, miszerint a megkeresett bíróság a saját tagállamának joga szerint teljesíti a kérelmet. Így a tanú meghallgatásának nyelvét a 2. számú tagállam eljárási szabályai határozzák meg.

IV. Esettanulmány: okirati bizonyítás

Kérdés 1: Ha Ms. A nem hajlandó együttműködni, az 1. számú tagállam bíróságának kérelmet kell előterjesztenie a 2. számú tagállam illetékes bíróságához az okirati bizonyítás elrendelése érdekében. A megkeresett bíróságnak ugyanolyan kényszerítő intézkedéseket kell foganatosítania, mint ahogyan a hazai okirati bizonyítás elrendelése esetében tenné a bizonyítási rendelet 13. cikke alapján. Amikor a megkeresett bíróság tájékoztatja a megkereső bíróságot az okirati bizonyítás lefolytatásáról, rendelkezésre kell bocsátania az irat egy példányát

Feladat:

(1) Melyik formanyomtatványt kell használni az okirati bizonyítás elrendeléséhez szükséges megkeresés előterjesztése során? Milyen módon kell megjelölni a kért dokumentumot? Lehetséges-e az összes, jogvitával kapcsolatos irat bemutatását igényelni?

=> Használja az európai e-igazságszolgáltatási portált

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: Az A formanyomtatványt kell használni. A 12.3.1. pont szerint az iratot oly módon kell meghatározni, hogy az irat bemutatására kötelezett címzett azt a jogvita ismerete nélkül is be tudja azonosítani. A dokumentumot tehát objektív módon kell meghatározni pl. „Ms. X 2018. augusztus 3. napján kelt levele”. Az érintett iratoknak kizárólag a jogvita szempontjából történő meghatározása önmagában nem elegendő.

(2) Hogyan reagálhat a megkeresett bíróság, ha a megkeresés tartalma nem elég egyértelmű?

=> Olvassa el a Bizonyítékokról szóló rendelet 8. cikkét

=> Használja az európai e-igazságszolgáltatási portált

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: A megkeresett bíróságnak további információt kell kérnie a C formanyomtatvány segítségével.

Kérdés 2: A 10. cikk (2) bekezdése alapján megkeresett bíróság a saját tagállamának joga szerint teljesíti a kérelmet, a 14. cikk azonban figyelembe veszi a megkereső bíróság eljárásjogát is. Ez a rendelkezés azonban csak a vallomás megtagadásának jogát

Bizonyítás

szabályozza, nem érinti az okirati bizonyítást, mindazonáltal meggyőzőnek tűnik e rendelkezés analógia útján történő alkalmazása. Az okirat bemutatására és a tanúvallomásmegettételére kötelezett harmadik személy helyzete nagyon hasonló. Értelmetlen egy harmadik személyt olyan dokumentum bemutatására kötelezni, melyet mentesség miatt a megkereső bíróság államában nem lehet bizonyítékként felhasználni.

Feladat: Hogyan szerez információt a megkeresett bíróság az 1. tagállam eljárási jogáról és az okirati bizonyíték szolgáltatás megtagadásának jogáról?

=> Használja az európai e-igazságszolgáltatási portált

https://beta.e-justice.europa.eu/374/EN/taking_evidence

Válasz: A megkereső bíróságnak fel kell tüntetnie az A formanyomtatvány 12.2.7. pontja szerinti információkat. A megkeresett bíróság azonban nem hagyatkozhat ezen információ kimerítő jellegére, mivel nehezen látható előre az összes megtagadási ok az okirati bizonyítékok szolgáltatása esetén. Ha harmadik személy olyan mentességi okra hivatkozik, mely nincs megnevezve az A formanyomtatvány 12.2.7 pontjában, a megkeresett bíróság köteles a megkereső bíróságnál érdeklődni, hogy létezik-e ilyen mentességi ok az 1. számú tagállam joga szerint. Ezt a megkeresést a lehető leghatékonyabb, a megkereső bíróság által elfogadott informális úton kell közölni.

Kérdés 3: A bizonyítási rendeletnek megfelelően nincs különbség a papíralapú és elektronikus dokumentumok között. A tagállamok nemzeti jogszabályain múlik, hogy a bíróságok miként kezelik az elektronikus dokumentumokat. Ha a nemzeti jog szerint az okirati bizonyíték szolgáltatás megvalósulhat elektronikus úton is, akkor a bíróságokat semmi sem tartja vissza attól, hogy határokon átnyúló, nemzetközi okirati bizonyítékra vonatkozó megkeresését bocsássonak ki a bizonyítási rendelet alapján. Ha a megkeresett bíróság megküldi a megkereső bíróság részére az elektronikus példányt, akkor a bíróságnak garantálnia kell a megfelelő szintű biztonsági intézkedéseket az adatok megóvása érdekében.

D. Melléklet

A szemináriumon kiosztandó esettanulmány⁷

I. Kezdőpont

A képzést szervező állam bírósága három tanút kíván meghallgatni: A-t, B-t és C-t. A Írországban, B Dániában, C Lengyelországban lakik.

Kérdés: Van olyan határokon átnyúló eszköz, amely jelen esetben segítségül szolgálhat?

II. Esettanulmány: szakértő

Az 1. számú tagállam bírósága szakértőt rendelt ki, akinek a szakvéleménye elkészítéséhez meg kell vizsgálnia egy, a 2. számú tagállamban található építkezést.

Kérdés 1: Köteles a bíróság alkalmazni a bizonyítási rendeletet?

Kérdés 2: Hogy kell eljárnia a bíróságnak akkor, ha a megtekinteni kívánt építkezés tulajdonosa nem hajlandó együttműködni?

Feladat:

(1) Melyik a joghatósággal és illetékességgel rendelkező bíróság abban az esetben, ha az építkezési terület Németországban, Tübingen városában található, az irányítószám pedig 72074?

(2) Jelölje meg, hogy milyen formanyomtatványon kell a megkeresést megküldeni, valamint töltsse ki a tübingeni megkeresett bíróság adatait. Melyik ország nyelvét kell használni ebben az esetben?

(3) Hogyan kéne megküldeni a megkeresését?

(4) Miként kell a megkeresett bíróságnak reagálnia?

III. Esettanulmány: tanúmeghallgatás

⁷ A "Határokon átnyúló polgári jogviták: határokon átnyúló ügyek kezelésének elősegítése. Képzés igazságügyi alkalmazottak részére" projekt keretein belül került megvalósításra, a támogatási megállapodás száma: 806998.

Bizonyítás

Az 1. számú tagállam bírósága tanúként akarja meghallgatni Mr. Y-t, aki a 2. számú tagállamban lakik.

Kérdés 1: Hogyan jár el a bíróság? Vitassák meg, hogy mi alapján döntenének?

Feladat: Jelölje meg, hogy milyen formanyomtatványt kell használni a kérelem előterjesztéséhez a 17. cikk szerint. Hol található a megfelelő formanyomtatvány, és milyen nyelven kell ezt kitölteni, ha a tanú Franciaországban, Obernai városában lakik, az irányítószám pedig 67120?

Kérdés 2: Mivel Mr. Y. nem hajlandó együttműködni, az 1. számú tagállam bírósága megkeresi a 2. számú tagállam bíróságát azért, hogy a tanút a bizonyítási rendeletnek megfelelően hallgassa meg. A megkeresett bíróság a 2. számú tagállam eljárásjogának megfelelően kéri a tanú költségeinek megtérítését. Köteles-e a megkereső bíróság ezt a költséget megfizetni, és ha igen, akkor előlegezéssel, vagy csak az eljárás későbbi szakaszában köteles azt utólag megtéríteni?

Feladat: Visszatérve az első esetre, van-e bármiféle plusz információ a 18. cikkben, ami a szakértő meghallgatása kapcsán felmerülhet?

Kérdés 3: A 2. számú tagállamban található megkeresett bíróság előtt Mr. Y. az 1. számú tagállam joga szerinti vallomásmegtagadási jogra hivatkozik, ám a 2. számú tagállam joga ezt a megtagadási okot nem ismeri. Hogyan kell eljárnia a megkeresett bíróságnak?

Feladat: Ellenőrizze a formanyomtatványt, amit a megkereső bíróságnak kell kitöltenie a bizonyítási rendelet 10. cikke szerint. Milyen információkat kell a megkereső bíróságnak közölnie a saját eljárásjogáról, mikor ilyen megkeresést terjeszt elő?

Kérdés 4: Végül kiderül, hogy a vallomásmegtagadás joga az 1. számú tagállam joga szerint sem illeti meg Mr. Y-t. A tanúkihallgatás menete a két tagállamban jelentősen eltérő. Az 1. számú tagállam joga szerinti tanúkihallgatási gyakorlatnak lehet hatása Mr. Y. 2. számú tagállamban történő kihallgatására?

Feladat:

(1) Hogyan terjeszthet elő a megkereső bíróság egy ilyen kérelmet a megkereső állam törvényei által előírt különleges eljárásrend figyelembevételével? Van-e lehetőség arra, hogy a megkereső bíróság aktívan részt vegyen a meghallgatáson videokonferencia útján? Hogyan

Bizonyítás

terjeszthet elő a megkereső bíróság egy ilyen kérelmet? Hogyan biztosíthatja a megkereső bíróság a felek számára a tanú meghallgatás nyomon követését és a kérdezés jogát?

(2) Van-e helye előzetes költségtérítésnek, vagy a megkereső bíróságnak kell biztosítania a költségek utólagos megtérítését?

Kérdés 5: Az 1. számú tagállam hivatalos nyelve más, mint a 2. számú tagállamé. Mi ennek a következménye?

Feladat: Milyen nyelven kell előterjeszteni a kérelmet, ha a tanú lakóhelye Svédországban található?

IV. Esettanulmány: okirati bizonyítás

Az 1. számú tagállam bírósága okirati bizonyítást rendel el. Az okirati bizonyítékok Ms. A-nál vannak, aki az eljárásban nem vesz részt félként. Ms. A a 2. számú tagállamban lakik, és nem hajlandó együttműködni.

Kérdés 1: Hogyan jár el ilyenkor a bíróság?

Feladat:

(1) Melyik formanyomtatványt kell használni az okirati bizonyítás elrendeléséhez szükséges megkeresés előterjesztése során? Milyen módon kell megjelölni a kért dokumentumot? Lehetséges-e az összes, jogvitával kapcsolatos irat bemutatását igényelni?

(2) Hogyan reagálhat a megkeresett bíróság, ha a megkeresés tartalma nem elég egyértelmű?

Kérdés 2: Ms. A az 1. számú tagállam eljárásjogára hivatkozva megtagadja az okirati bizonyíték szolgáltatását. Van ennek bármi jelentősége?

Feladat: Hogyan szerez információt a megkeresett bíróság az 1. tagállam eljárási jogáról és az okirati bizonyíték szolgáltatás megtagadásának jogáról?

Kérdés 3: Mi történik akkor, ha a kért okirati bizonyíték nem papír alapú, hanem elektronikus okirat?

Bizonyítás

Támogatta az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Igazságügyi Programja.

Ez a kiadvány az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Igazságügyi Programjának pénzügyi támogatásával készült. A képzés tartalma kizárólag a szerző nézeteit tükrözi, és azért kizárólagos felelősséget vállal. Az Európai Bizottság nem vállal felelősséget a képzésen felmerülő információk felhasználásáért.